

עין משפט
נר מצוה

גד :

הזהב פרק רביעי בבא מציעא

מסורת הש"ס

קטו א מ"י פ"ו מה"ל
גולה וזכירה ה"ל
י כספא עשין עג:
ק"ז ב מ"י פ"ו מה"ל
הרחוק ה"ל 6 פתח
לחון דמי:
ק"ח ג ד מ"י פ"ו מה"ל
ג טחמ טז
ק"ט ג טחמ טז
ק"ס ה מ"י פ"ו מה"ל
טחמ טז
ק"י ד מ"י פ"ו מה"ל
טחמ טז
ק"כ ד מ"י פ"ו מה"ל
טחמ טז
ק"כב ד מ"י פ"ו מה"ל
טחמ טז
ק"כג ד מ"י פ"ו מה"ל
טחמ טז
ק"כד ד מ"י פ"ו מה"ל
טחמ טז

מוסיף חושב ע"י חושב. וז"ל והל עיל כריש פירקין (דף מה).
בני אשם גזילות כתיב אם גזל וכפר ונתן גזלה
לאחר שנשבע והודה ונתחייב קרן וחומש וגזבע לו על החומש
שחזר וכפר את החומש ואמר נתחייב
לך ושבע הודה הרי זה מוסף חומש
על חומש שכפר וכן אם חזר ונתן
לו חומש ראשון שנשבע עליו וזכר
וכפר ושבע על חומש שני והודה
מוסיף חומש על חומש שני וכן לעולם:
עד שיפטעס הקרן. חומש שהל
מחוייב כבד וחזר וכופרו קרוי קרן.
עד שהל ספירת שבעתו נפחות
משהו פרוטה: גבי פרוטה. וכולל
תרומה בשוגג: כתיב חמישיתו. דלא
משמע אלא חד חומש ואפי"ה תנן
בה חומשא דחומשא כגון אם נתן
קרן וחומש מן החולין כמשפטו
ונעשו התשלומין תרומה וחזר ואלל
אחור חומש משלס אחור וחומשו:
ואחד פסק. שמשן של תרומה דספיקה
כשחיה ושחיה סאכילה דאמרינן כפ'
בתרא (דיומא) (דף ע"ו). שחיה
סאכילה מואללת לפני ה' וגו' וכתיב
כיה תירושן וספיה וכחיה דכתיב
ומנא כמיס קריבו וכשמן צלגמתי
אלל כל זבירה על ידי דבר אחר
אינו משלס חומש דאשם כי יאלל
קדש כתיב) פרט למוסך את התרומה
על ידי דבר שאינה סאכילה: גבי מעשר.
גבי פדיון מעשר שני דכתיב כיה
נמי וחמישיתו יוסף עליו: לא ככתיב
כתיב כיה. משמע דחמישית הרבה:
ולא מיתנא סנא כיה. חומשא
דחומשא כגון אם חזר וחילל את
החומש הרשון: ולא איבעיי מיבעיא
לן. אם מוסף חומש על חומש אם
לא דפשיטא לן דלא מוסף דלא אשכחן
כיה רמו בקרא כדאשכחן בתרומה
רמו פורמא כדנעין למימר קנן
דבתרומה כתיב יוסף חמישיתו ולא
כתיב יוסף כדנבי מעשר ולשון יוסף
משמע שתי תוספות יוסף וחזר
ויוסף אלל יוסף חדא משמע: גבי
קדש. הפודה את הקדשו כתיב
ואם המקדש יגאל יוסף חמישית
כסף ערכך: הכי גרסינן ופנ הפודה
את הקדשו מוסף חומש. ובממתי
דפירקין הוא. ולא גרסינן הנהגה מן
ההקדש שה פרוטה כו' דהיה
נמעילה קא מיירי וגבי מעילה לא
כתיב יוסף אלל יוסף ואלל כתיב
חמישית אלל חמישיתו ואלל אשכח
מן הקדש ישלס וגו' (ט) מאי. אם חזר
וחילל את החומש מהו שיוסף חומש
מי אמרינן האי דגבי תרומה אע"ג
דלא כתיב חמישיתו תנן בה חומשא

גליון הש"ס

רש"י ר"ח א דרבא ובי
אלא אי ביאבה א
בבב"ה ע"י מהדרין דף ד
ערב חיס ד"ה לעטפ
ומנחת לר ע"ג חיס ד"ה
לעטפ:

מבוא רש"י

נתן לו את הקרן. לאחר
שנשבע יהודה ונתחייב
קרן וחומש שבע על
שבעה שנים על החומש
שנתן לו יהודה מוסף
הרי זה מוסף חומש
החומש על חומשו. חומש
של חומש. דאשם ראשון
נעשה קרן. עד שיחטט
הקרן פחות משהו
פרוטה. שלם חזר ונתן
לו חומש ראשון ושבע
על החי' שהיה משלס
חומש וחומשו של חומש
שני וכן לעולם עד שיחטט
הקרן של חומש של יוסף
לו שהיפוט: וע"ג ג' ג'
ואחד הפך דלאמרינן
בפרק בתרא דיומא (ע"ג)
ספיקה שפתיא וזכיה כולל
ספיקה וכלל כתיב כי
יאלל קדש כספיה. רחלי
גולה והספיקה ליה. רחלי
כספיה דלא דע ספיקה
מדות. לוי משלס חומש
אלל קרן כשאר מוסף
חולין נעשה. דלמיר מן
כי יאלל פרט למוסך
פחותיב. וחומשא
דחומשא. שהתשלומין
נעשו תרומה ואם חזר
וחילל חזר ומשלס חומשו
עליו (שם). הפודה את
הקדשו. ולא של אשכח
הקדשו כתיב (שם ג' ג')

ש"מ חומשו כמסו. דמשלס ספירת ולא מעות: גבי גזל כתיב.
נבי אשם גזילות כתיב אם גזל וכפר ונתן גזלה
לאחר שנשבע והודה ונתחייב קרן וחומש וגזבע לו על החומש
שחזר וכפר את החומש ואמר נתחייב
לך ושבע הודה הרי זה מוסף חומש
על חומש שכפר וכן אם חזר ונתן
לו חומש ראשון שנשבע עליו וזכר
וכפר ושבע על חומש שני והודה
מוסיף חומש על חומש שני וכן לעולם:
עד שיפטעס הקרן. חומש שהל
מחוייב כבד וחזר וכופרו קרוי קרן.
עד שהל ספירת שבעתו נפחות
משהו פרוטה: גבי פרוטה. וכולל
תרומה בשוגג: כתיב חמישיתו. דלא
משמע אלא חד חומש ואפי"ה תנן
בה חומשא דחומשא כגון אם נתן
קרן וחומש מן החולין כמשפטו
ונעשו התשלומין תרומה וחזר ואלל
אחור חומש משלס אחור וחומשו:
ואחד פסק. שמשן של תרומה דספיקה
כשחיה ושחיה סאכילה דאמרינן כפ'
בתרא (דיומא) (דף ע"ו). שחיה
סאכילה מואללת לפני ה' וגו' וכתיב
כיה תירושן וספיה וכחיה דכתיב
ומנא כמיס קריבו וכשמן צלגמתי
אלל כל זבירה על ידי דבר אחר
אינו משלס חומש דאשם כי יאלל
קדש כתיב) פרט למוסך את התרומה
על ידי דבר שאינה סאכילה: גבי מעשר.
גבי פדיון מעשר שני דכתיב כיה
נמי וחמישיתו יוסף עליו: לא ככתיב
כתיב כיה. משמע דחמישית הרבה:
ולא מיתנא סנא כיה. חומשא
דחומשא כגון אם חזר וחילל את
החומש הרשון: ולא איבעיי מיבעיא
לן. אם מוסף חומש על חומש אם
לא דפשיטא לן דלא מוסף דלא אשכחן
כיה רמו בקרא כדאשכחן בתרומה
רמו פורמא כדנעין למימר קנן
דבתרומה כתיב יוסף חמישיתו ולא
כתיב יוסף כדנבי מעשר ולשון יוסף
משמע שתי תוספות יוסף וחזר
ויוסף אלל יוסף חדא משמע: גבי
קדש. הפודה את הקדשו כתיב
ואם המקדש יגאל יוסף חמישית
כסף ערכך: הכי גרסינן ופנ הפודה
את הקדשו מוסף חומש. ובממתי
דפירקין הוא. ולא גרסינן הנהגה מן
ההקדש שה פרוטה כו' דהיה
נמעילה קא מיירי וגבי מעילה לא
כתיב יוסף אלל יוסף ואלל כתיב
חמישית אלל חמישיתו ואלל אשכח
מן הקדש ישלס וגו' (ט) מאי. אם חזר
וחילל את החומש מהו שיוסף חומש
מי אמרינן האי דגבי תרומה אע"ג
דלא כתיב חמישיתו תנן בה חומשא
דחומשא משום דכתיב יוסף דמשמע שני תוספות אם חזר
וחילל חזר ומשלס חומשו עליו (שם). הפודה את
הקדשו. ולא של אשכח
הקדשו כתיב (שם ג' ג')

דחומשא משום דכתיב יוסף דמשמע שני תוספות אם חזר
וחילל חזר ומשלס חומשו עליו (שם). הפודה את
הקדשו. ולא של אשכח
הקדשו כתיב (שם ג' ג')

תורה אור השלם

- 1 או מכל אשר ישבע
עליו לשקר ושלם אהו
בראשו וחמישיתו יוסף
עליו ולאשר הוא לו
יתנו כיום אשמתו.
ויקרא ה כד
2 ואיש כי יאכל קדש
בשגגה וחסף חמישיתו
עליו ונתן לבתן את
הקדש: ויקרא כב יד
3 ואם המקדש יגאל
את ביתו ויסף חמישית
כסף ערכך עליו והיה
לו: ויקרא כו טו
4 ואם בבהמה הטמאה
ופדה בערכך וחסף
חמישיתו עליו ואם לא
יגאל ותמיר בערכך:
ויקרא כו כו

בשלמא כולה דאשמיס דפעוטי
בו. דלית בהו מעילה
ה"ת למסין הא קרא נמעילה לא
משמע: דלמא דענין חומש
קאמר. וז"ל הא ככר ממעטינן
הקדש שני מן המקדש ולא מן
המתפס וי"ל דהכל לעיל מיירי
נמקדש צימו והכא מיירי בבהמה
טמאה דהו מטלטלין וזרימי ומשום
הכי לעיל נמי אינטרין כסף ערכו
לחוסף חומש על חומש משום דלא
כתיב חמישיתו גבי מקדש צימו
אע"ג דבקרא דמקדש בבהמה טמאה
כתיב יוסף חמישיתו (ס) (ומרוייהו)
גלס בחוקיותי:

לענין חומש קאפירת פרש"י

ומעליי בה היינו ומוסף
חומש ומימה והלא שלמים אינה
טולה לשמים ומוסף חומש כדאמר
בהמורה (שם) וי"ל דבתמקנא דמורת
כהניס מרכה אף קדשים קלים והכי
אימא

לתנא בשלמא כולה לשמים
לבעלים בגויהו לית בהו מעילה
תחילת הקדש הוא ראית ביה מעילה
דלמא לענין חומש קאמרת וכרבי יהושע
בן לוי אמר ליה רבי אשי לרבינא
בהמה טמאה בתחילת הקדש איתא